

LOGISK PROGRAMMERING

Prolog (kapittel 8):

- Fakta
- Regler
- Spørsmål
 - Variable
 - Hvordan finne svar?
- Unifikasjon
- Lister

Hoved-prinsipp:

Hva istedenfor **Hvordan!**

Logisk programmering

Programmerer ved å lage en (formell) verden som vi undersøker. To faser:

1. Beskrive den formelle verden.
2. Stille spørsmål om den som maskinen svarer på.

I Prolog snakker vi om:

- **Fakta:** Basale sannheter (“database”).
- **Regler:** Hvordan splitte et problem i delproblemer.
- **Spørsmål:** Prolog skal svare ved å bruke reglene og fakta.

Interaktiv kjøring

```
1 > sicstus    --- starter "sicstus prolog"
2 | ?- [filnavn]. --- innlesning fra fil
3
4 yes
5 | ?- <spørsmål>.
6
7 ...
8 | ?- halt.    --- avslutt
```

Tips:

- Fakta og regler bør legges på en fil.
- Suffikset ".pl" er default.
- Mer info på sicstusintro.txt

Prolog

Eksempel: **Familie-forhold.**

Fakta

Vi lar $person(a, b, c, d)$ angi en person med navn a , med b som mor, c som far og d som fødselsår.

```
1 person(anne, aase, aale, 1960).
2 person(knut, aase, aamund, 1965).
3 person(lars, aase, aale, 1962).
4 person(beate, anne, arne, 1989).
```

Vi har altså:

- **Konstanter**: ord som starter med liten bokstav, samt tall
- **Relasjoner**: ord som starter med liten bokstav

Spørsmål

```
1 | ?- person(anne, aase, aale, 1960).
2
3 yes
4 | ?- person(anne, aase, aale, 1962).
5
6 no
```

Spørsmål med variable

Variable: ord som starter med stor bokstav.

Bruk av variable i spørsmål:

- Leter gjennom kunnskapsbasen til det er noe som passer ved innsetting for variablene.
- Som svar returneres det som blir satt inn.

```
1 | ?- person(anne, aase, aale, Aar).
2
3 Aar = 1960 ? ;
4
5 no
6 | ?- person(Barn, aase, aale, Aar).
7
8 Barn = anne,
9 Aar = 1960 ? ;
10
11 Barn = lars,
12 Aar = 1962 ? ;
13
14 no
```

Regler

$barn(X, Y)$ skal bety at X er barn av Y :

- 1 `barn(X,Y) :- person(X,Y,Z,U).`
- 2 `barn(X,Y) :- person(X,Z,Y,U).`

Vi kan så stille spørsmål som involverer *barn*-relasjonen:

- 1 | `?- barn(lars,aale).`
- 2
- 3 | `yes`
- 4 | `?- barn(lars,Forelder).`
- 5
- 6 | `Forelder = aase ? ;`
- 7
- 8 | `Forelder = aale ? ;`
- 9
- 10 | `no`

Hvordan kommer systemet frem til disse svarene?

Å finne svar på spørsmål

| ?- barn(lars,aale).

For relasjonen *barn* har vi to mulige regler å bruke:

1. **person(lars,aale,Z,U).**
Passer ikke med noe fakta.
2. **person(lars,Z,aale,U).**
Passer med fakta
person(lars,aase,aale,1962).

| ?- barn(lars,Forelder).

To muligheter:

1. **person(lars,Forelder,Z,U).**
Passer med person(lars,aase,aale,1962), det vil si Forelder = aase.
2. **person(lars,Z,Forelder,U).**
Passer med person(lars,aase,aale,1962), det vil si Forelder = aale.

Vi har altså to løsninger her.

Regler med flere betingelser

sosken(*X*, *Y*) skal angi at *X* og *Y* er søsken:

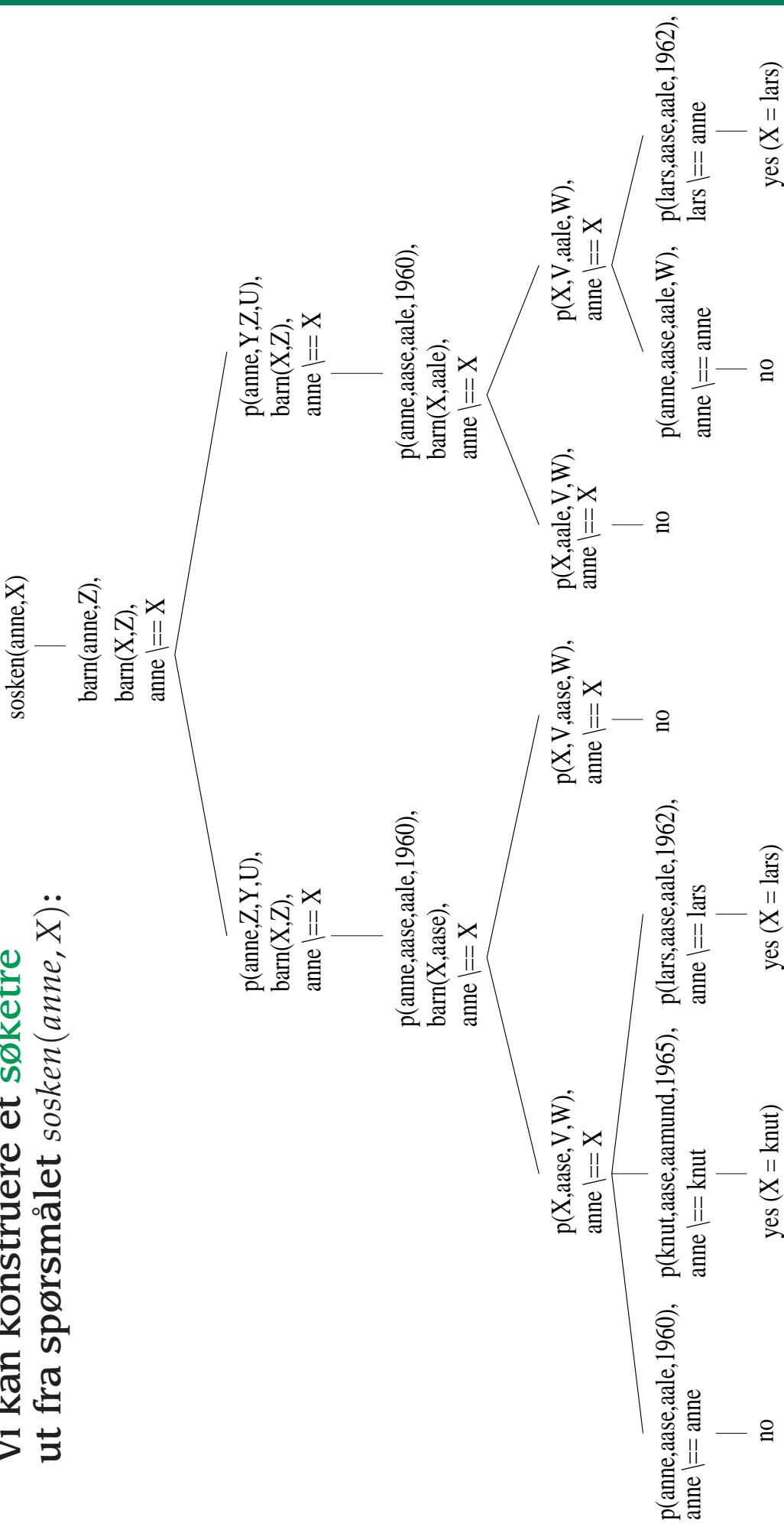
```
1  sosken(X,Y) :- barn(X,Z), barn(Y,Z), X \== Y.
```

- Komma separerer betingelser som alle må være oppfylt.
- Betingelsen $X \neq Y$ angir at *X* og *Y* må være tekstlig ulike. Dette kravet gjør at *sosken*(*anne*, *anne*) gir "no".

```
1  | ?- sosken(anne,X).
2
3  X = knut ? ;
4
5  X = lars ? ;
6
7  X = lars ? ;
8
9  no
```

Hvorfor får vi *lars* til svar to ganger?

Vi kan konstruere et **søketre** ut fra spørsmålet *sosken(anne, X)*:

Prolog søker dybde først, venstre mot høyre.

Flere regler

esosken(X, Y) angir at X og Y er “ekte” søsken.

halvsosken(X, Y) angir at X og Y er halvsøsken.

```
1  esosken(X,Y) :- barn(X,Forelder1),
2                      barn(Y,Forelder1),
3                      X \== Y,
4                      barn(X,Forelder2),
5                      barn(Y,Forelder2),
6                      Forelder1 \== Forelder2.
7
8  halvsosken(X,Y) :- barn(X,Forelder),
9                      barn(Y,Forelder),
10                     X \== Y,
11                     barn(X,Forelder1),
12                     barn(Y,Forelder2),
13                     Forelder \== Forelder1,
14                     Forelder \== Forelder2,
15                     Forelder1 \== Forelder2.
```

Avskjæring (cut)

```
1  esosken(X,Y) :- barn(X,Forelder1),
2                      !,
3                      barn(Y,Forelder1),
4                      X \== Y,
5                      barn(X,Forelder2),
6                      barn(Y,Forelder2),
7                      Forelder1 \== Forelder2.
```

Tegnet ! angir “cut”: Backtraking over ! er ulovlig.

Dette gir bedre effektivitet, og kan brukes til å unngå repetisjon av samme løsning.

Hva skjer ved *esosken(anne, X)* og *esosken(X, anne)* nå?

Rekursive regler

etterkommer(X, Y) skal angi at X er etterkommer til Y :

- 1 `etterkommer(X,Y) :- barn(X,Y).`
- 2 `etterkommer(X,Y) :- barn(X,Z), etterkommer(Z,Y).`

Pass på rekkefølgen:

- Ikke-rekursiv regel først!
- Rekursivt delmål til slutt!

```

1  | ?- etterkommer(anne, X).
2
3  X = aase? ;
4
5  X = aale? ;
6
7  no
8  | ?- etterkommer(X, aase).
9
10 X = anne? ;
11
12 X = knut? ;
13
14 X = lars? ;
15
16 X = beate? ;
17
18 no

```

Unifikasjon

Proessen med å matche (del-)spørsmål med fakta/regler kalles *unifikasjon*.

For at vi skal få en match må vi ha:

- samme relasjon ytterst
- samme antall argumenter
- for hvert argument:
 1. begge er konstater: ok hvis samme konstant
 2. en (ubundet) variabel X og en konstant c : X må bindes til c .
 3. to variable X og Y : Y erstattes med X

Eksempel:

Spørsmål: *etterkommer(anne, Y)*

Fakta: *etterkommer(X, X)*.

Unifikasjon: $X := anne$ og $Y := anne$

Ved unifikasjon tilpasses variable, både i arbeidsuttrykk og fakta/regel!

Unifikasjons-operatorer

= unifierbart like
 == syntaktisk like
 ::= verdi-like

Eksempler:

1 + 1 = 2 gir no
 1 + 1 == 2 gir no
 1 + 1 ::= 2 gir yes
 X = 1 gir X = 1
 X == x gir no

Negasjon

Operatoren not:

- “yes” blir til “no”
- “no” blir til “yes”

```

1 | ?- not sosken(anne,X).
2
3 no
4 | ?- not sosken(anne,aase).
5
6 yes
```

Lister i Prolog

Eksempler:

- `[]` - den tomme listen
- `[a,b,c]` - en liste med tre elementer
- `[a|[b,c]]` - samme som `[a,b,c]`

Generelt: `[X|Y]` er en liste med `X` som første element og `Y` som rest-liste.

Funksjoner

Prolog har ikke funksjoner! Funksjonen $f : A \rightarrow B$ kan erstattes med relasjonen $erf(a, b)$ slik at $erf(a, b)$ svarer til $f(a) = b$.

Liste-eksempler:

- 1 `lengde([],0).`
- 2 `lengde([X|Y],N) :- lengde(Y,M), N is M + 1.`

I `settsammen(Liste1, Liste2, Liste3)` fås `Liste3` ved å sette sammen `Liste1` og `Liste2`.

- 1 `settsammen([],X,X).`
- 2 `settsammen([X|Y],Z,[X|U]) :- settsammen(Y,Z,U).`

Her kan vi tenke på `Liste1` og `Liste2` som “inn-parametre”, og `Liste3` som “ut-parameter”.

Avsluttende eksempel: tabell

Fakta

$t(I, X)$ angir at verdien X ligger på indeks I i tabellen t :

```
1 t(1,a).
2 t(2,b).
3 t(3,c).
4 t(4,d).
5 t(5,e).
```

Regel

$has(X)$ sier om det finnes en I slik at $t(I, X)$.

```
1 has(X) :- t(I,X).
```

Spørsmål

```
1 | ?- has(c). % er c med i tabellen?
2
3 yes
4 | ?- t(I,b). % Hva er indeksen til b?
5
6 I = 2 ;
7
8 no
9 | ?- t(2,X). % Hva ligger på plass 2?
10
11 X = b ;
12
13 no
```